

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Liuba Rotari,
reprezentată de avocatul Dragomir Petcu,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de
Liuba Rotari împotriva lui Igor Rotari, intervenient accesoriu Direcția pentru
Protecția Drepturilor Copilului sectorul Râșcani, cu privire la desfacerea
căsătoriei, încasarea pensiei de întreținere și stabilirea domiciliului copilului
minor,

împotriva deciziei din 21 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2ra-685/24
NR. PIGD 2-21133548-01-2ra-07062024)*

Recursul declarat după la 01 septembrie 2023. Recursul este depus cu
omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434 din Codul de procedură
civilă.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru: jud. N. Russu
Curtea de Apel Chișinău: jud. Iu. Cotruță, L. Pruteanu, I. Țurcan

18 februarie 2026
Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului declarat de Liuba Rotari, reprezentată de avocatul Petcu Dragomir,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Diana Stănilă,

Oxana Parfeni, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 07 septembrie 2021, Liuba Rotari a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Igor Rotari, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Râșcani, cu privire la desfacerea căsătoriei, încasarea pensiei de întreținere și stabilirea domiciliului copilului minor (f. d. 4-5).

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

2. Prin hotărârea din 02 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Liuba Rotari. S-a desfășurat căsătoria încheiată între Igor Rotari și Liuba Rotari, înregistrată la 08 mai 1991, la Primăria s. Cruglic, r-nuul Criuleni și trecută în Registrul actelor de stare civilă cu nr. 8. S-a încasat de la Liuba Rotari, taxa de stat în mărime de 1000 % din unitatea convențională stabilită, ce constituie 200 de lei, pentru înregistrarea desfacerii căsătoriei. S-a stabilit domiciliul copiilor minori XXXXX, născută la XXXXX și XXXXX, născută la XXXXX, cu mama Liuba Rotari. S-a încasat de la Igor Rotari în beneficiul Liubei Rotari, pensia pentru întreținerea copiilor minori XXXXX, născută la XXXXX și XXXXX, născută la XXXXX, într-o sumă bănească fixă în mărime de 2 000 de lei/lunar, pentru fiecare copil, începând cu 07 septembrie 2021 și până la atingerea de către fiecare copil minor a majoratului (f. d. 57, 63-70).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

3. La 04 decembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Igor Rotari, reprezentat de avocatul Anatolie Vițu, a declarat apel nemotivat (f. d. 60-61, 62), împotriva hotărârii din 02 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, iar la 04 ianuarie 2022, prin intermediul oficiului poștal, a

declarat apel motivat, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri în partea pretenției privind încasarea din contul lui Igor Rotari în beneficiul Liubei Rotari, pensia pentru întreținerea copiilor minori XXXXX, născută la XXXXX și XXXXX, născută la XXXXX, micșorând pensia până la 1 266,75 lei, lunar, pentru fiecare copil (f. d. 80-83, 89).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

4. Prin decizia din 21 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Igor Rotari, reprezentat de avocatul Anatolie Vițu. S-a modificat hotărârea din 02 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în partea încasării pensiei pentru întreținerea copiilor minori XXXXX, născută la XXXXX și XXXXX, născută la XXXXX, prin micșorarea cuantumului de la 2 000 de lei până la 1 500 de lei lunar, pentru fiecare copil, începând cu 07 septembrie 2021 și până la atingerea de către fiecare copil minor a majoratului. În rest, hotărârea instanței de fond a fost menținută fără modificări (f. d. 169, 170-175).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

5. La 07 iunie 2024, Liuba Rotari, reprezentată de avocatul Dragomir Petcu, a declarat recurs împotriva deciziei din 21 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii instanței de fond. Totodată a solicitat repunerea în termen a recursului fiindcă nu a fost prezentă la examinarea cauzei în apel, iar cu decizia contestată a făcut cunoștință la 28 mai 2024, prin intermediul executorului judecătoresc Maia Surchicin, în procedura căruia să afla documentul executoriu privind încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori (f. d. 180-184, 185).

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

6. Art. 433 alin. (1) lit. (b) din Codul de procedură civilă

(1) Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care: b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434;

7. Art. 434 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

8. Art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă :

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

9. Art. 110 din Codul de procedură civilă:

Termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

10. Art. 111 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească.

(2) Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade.”

11. Art. 113 din Codul de procedură civilă:

Dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

12. Art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„(1) Cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.”

13. Art. 105 alin. (5) din Codul de procedură civilă:

(5) Citația sau înștiințarea adresată persoanei fizice se înmânează personal contra semnătură pe cotor. Citația sau înștiințarea adresată unei organizații se înmânează persoanei cu funcție de răspundere respective contra semnătură pe cotor sau, în cazul

absenței acesteia, se înmânează în același mod unui alt angajat, considerându-se recepționată de organizație. Dacă părțile și alți participanți la proces sînt reprezentați de avocați, citațiile și înștiințările se expediază la sediul avocaților, recepționarea înlăturînd orice viciu de citare a participanților. Citațiile și înștiințările expediate reprezentanților la adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor se consideră recepționate de către părți și alți participanți la proces.

14. Art. 389 alin. (4) din Codul de procedură civilă, *în redacția în vigoare la momentul adoptării deciziei instanței de apel – 21 martie 2023*, prevedea că:

„(4) Decizia integrală se întocmește în termen de 45 de zile lucrătoare de la pronunțarea dispozitivului deciziei și se publică pe pagina web a instanței judecătorești.”

15. Articolul 56 alin.(3) din Codul de procedură civilă:

„(3) Participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.”

16. Articolul 61 alin.(1) din Codul de procedură civilă:

„(1) Participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale.”

17. Articolul 10 alin.(1) din Codul de procedură civilă:

„(1) Sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

18. Examinând admisibilitatea recursului depus de Liuba Rotari, reprezentată de avocatul Dragomir Petcu, împotriva deciziei din 21 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia, din motivele ce succed.

19. După cum rezultă din materialele dosarului, dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat la 21 martie 2023, în ședință publică (f. d. 169).

20. Decizia motivată din 21 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată spre notificare participanților la proces prin poștă terestră, la 13 iunie 2023 (f. d. 176). Însă, la materialele dosarului lipsesc acte în baza

căroră ar putea fi constatată data recepționării scrisorii de către recurenta Liuba Rotari.

21. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, constată că reclamanta/recurentă în cererea de chemare în judecată a indicat adresa pentru corespondență, XXXXX. Din materialele cauzei rezultă că în adresa indicată de către Liuba Rotari i-a fost expediate citațiile pentru ședințele de judecată a instanței de apel din 04 octombrie 2022 și 28 februarie 2023, care au fost recepționate de către recurentă fapt care se confirmă prin avizele de recepție anexate la dosar (f. d. 149, 161).

22. În speță, Liuba Rotari, a fost legal citată pentru ședințele din 04 octombrie 2022 și 28 februarie 2023. Din acest considerent, ea urma să depună diligență de a se interesa cu promptitudine despre cursul procesului și, eventual, soluția pronunțată.

23. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat public la 21 martie 2023, iar, în corespundere cu dispozițiile art. 389 alin. (4) din Codul de procedură civilă, decizia integrală a instanței de apel urma a fi întocmită în termen de 45 de zile lucrătoare de la pronunțarea dispozitivului deciziei și publicată pe pagina web a instanței judecătorești. Totodată, conform informației publice disponibile pe Portalul Național al Instanțelor Judecătorești, decizia integrală a Curții de Apel Chișinău a fost publicată la data de 24 mai 2023.

24. Această normă reflectă un standard de previzibilitate impus tuturor participanților la proces, în vederea respectării termenelor de exercitare a căilor de atac. Publicarea hotărârii pe pagina oficială a instanței reprezintă un mijloc accesibil, public și previzibil de informare, care nu poate fi ignorat în mod justificat de către o parte.

25. Completul de judecată învederează că, hotărârile judecătorești, pronunțate de judecătorii și de curțile de apel, sunt transferate din Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor pe portalul unic al instanțelor de judecată în regim real (pct. 7-8 și 17 din Regulamentul privind modul de publicare a hotărârilor judecătorești pe portalul național al instanțelor de judecată și pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, aprobat prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 658/30 din 10 octombrie 2017).

26. Potrivit acestor prevederi, scopul existenței portalului național al instanțelor de judecată îl constituie susținerea unui mediu informațional

virtual și accesibil pentru cetățeni. Informațiile publicate pe portalul național al instanțelor de judecată și pe pagina web a Curții Supreme de Justiție includ lista cauzelor fixate pentru judecare, hotărârile instanței de judecată, citațiile în fața instanței și alte informații relevante pentru justițiabili.

27. Așa, aplicând principiul *nemo censetur ignorare legem*, conform căruia necunoașterea sau cunoașterea greșită a legii nu exonerează persoanele de obligația de a se conforma legii și, având în vedere publicarea deciziei la 24 mai 2023, Liuba Rotari avea posibilitatea și obligația de a verifica informațiile publice disponibile și de a obține copia hotărârii, fie și în lipsa unei notificări formale prin poștă. Această obligație de diligență derivă direct din principiile de previzibilitate a legii și de responsabilitate, mai ales în contextul în care nu există probe că partea ar fi fost în imposibilitate obiectivă de a accesa electronic decizia integrală a instanței de apel.

28. Prin urmare, omiterea efectuării actului de procedură este imputabilă exclusiv recurenteii care avea obligația de a manifesta o conduită responsabilă și activă în exercitarea cu bună-credință a drepturilor și obligațiilor procedurale.

29. În aceste condiții, completul de judecată reține că lipsa oricărei solicitări adresate Curții de Apel Chișinău privind comunicarea deciziei motivate sau accesarea materialelor dosarului, constituie o atitudine pasivă culpabilă, ce nu poate fi pusă pe seama instanței sau invocată ulterior în scopul repunerii în termenul omis.

30. Prin urmare, neprezentarea Liubei Rotari la examinarea cauzei în instanța de apel nu poate justifica o repunere în termenul de recurs, în contextul în care recurenta avea toate premisele legale și factuale pentru a-și exercita cu diligență drepturile procesuale.

31. Astfel, omiterea efectuării actului de procedură (depunerea recursului) în interiorul termenului legal, se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al recurenteii, care urma să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă la folosirea cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale. Or, admiterea spre examinare a unui recurs depus peste termenul legal prevăzut la art. 434 din Codul de procedură civilă, care este unul de decădere, poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6 §1 din CtEDO.

32. Relevantă cazului, Completul de judecată reține hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Ponomaryov contra Ucrainei din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, potrivit căreia deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

33. La fel, în cauzele Bacev contra fostei Republici Iugoslave a Macedoniei, Kemp contra Luxemburgului, Diaz Ochoa contra Spaniei, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

34. În această consecvență, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră inadmisibilă cererea de recurs depusă de Liuba Rotari, reprezentată de avocatul Dragomir Petcu, împotriva deciziei din 21 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, din motiv că a fost depusă cu omiterea evidentă a termenului legal prevăzut la art. 434 din Codul de procedură civilă.

35. Ținând cont de cele expuse *supra* și în temeiul art. 433 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Liuba Rotari, reprezentată de Dragomir Petcu, împotriva deciziei din 21 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Oxana Parfeni